

Na de crisis mogen de IGO-gerechtigden niet opnieuw in lockdown geplaatst worden

Een breed collectief van verenigingen, vakbonden, mutualiteiten en ondernemersorganisaties roept op om de Inkomensgarantie voor Ouderen (IGO) grondig te hervormen

Een brede coalitie van meer dan 40 organisaties die de traditionele samenwerkingsverbanden overstijgt richt zich vandaag tot Karine Lalieux, Minister van Pensioenen, belast met armoedebestrijding. Samen vragen de liga's voor mensenrechten, de netwerken armoedebestrijding, de vakbonden, de mutualiteiten, ouderen- en vrouwenorganisaties, de Gang van Razende Ouderen, alsook vertegenwoordigers van patiëntenrechten, medewerkers van BPOST, ondernemers en zelfstandigen voor een diepgaande hervorming van de Inkomensgarantie voor Ouderen (IGO).

De nieuwe controleprocedure deed net voor de Covid-crisis veel stof opwaaien. De vorige federale regering sloot een contract af met BPOST voor het uitvoeren van de controles. Dit houdt in dat voortaan de postbodes via huisbezoeken de identiteitskaart van IGO-gerechtigden controleren om na te gaan of de persoon zich in België bevindt. In de praktijk komt het er op neer dat wanneer de IGO-gerechtigde niet in de mogelijkheid is om binnen de 5 dagen zijn/haar brievenbus te controleren, naar het gemeentehuis te gaan en het verblijfsbewijs op te sturen naar de federale pensioendienst, de persoon zijn/haar uitkering dreigt te verliezen. **De nieuwe controleprocedure heeft een enorme impact op de mentale gezondheid van IGO-gerechtigden, één van de meest kwetsbare groepen van ouderen in onze samenleving waarvan de grote meerderheid vrouwen (65,5%) zijn.** Voor de tijdelijke opschorting van de controles omwille van Covid hebben onze organisaties vele getuigenissen ontvangen van personen die stress ondervinden, zich onder huisarrest geplaatst voelen, geïsoleerd raken, hun kinderen of familie in het buitenland niet meer kunnen bezoeken en/of hun activiteiten als zelfstandige (die reizen naar het buitenland vereisen) niet meer kunnen uitoefenen. Bovendien worden hun rechten op privéleven, op bewegingsvrijheid en op verdediging ernstig beknot. Uit een recente evaluatie door de federale pensioendienst blijkt dat slechts in 0.95% van de gevallen er sprake kan zijn van fraude. Toen de regering De Croo haar intentie aankondigde om de procedure te hervormen om haar proportionaliteit te waarborgen, was dit dan ook een opluchting voor de 100.000 IGO-gerechtigden.

De plannen die momenteel door de regering De Croo overwogen worden, baren ons echter zorgen. De regering lijkt vooral te willen inzetten op het vrijstellen van bepaalde categorieën rechthebbenden van de controles. Onze organisaties verwelkomen dit, maar het is ruim onvoldoende. Er zou immers niet geraakt worden aan de disproportionele en onrechtmatige controleprocedure zelf. Onze organisaties richten zich daarom vandaag tot Minister Lalieux met gezamenlijke voorstellen om het IGO-systeem grondig te hervormen. **Wij pleiten ervoor om de huidige controles te vervangen door een verificatie van de hoofdverblijfplaats via het rijksregister.** Dit zou toelaten om het vertrouwen te herstellen tussen de overheid en één van de meeste kwetsbare groepen van de samenleving. **Verder hebben we een aantal fundamentele richtlijnen opgesteld die in ieder geval aan de basis moeten liggen van een hervorming van het IGO-systeem:** betere garantie van de bewegingsvrijheid, respect voor het recht op privéleven, een redelijke tijdsperiode om te kunnen antwoorden op vragen van de overheid, de mogelijkheid om gehoord en begeleid te worden vooraleer een sanctie wordt opgelegd, garantie van een waardig inkomen en het herbekijken van de voorwaarden die het recht op de IGO openen.

De IGO-gerechtigden zijn een groep van zeer kwetsbare ouderen. Het zijn voornamelijk vrouwen, meewerkende echtgenoten, voormalige zelfstandigen ... die gedurende hun loopbaan, omwille van verschillende omstandigheden, onvoldoende pensioenrechten hebben kunnen opbouwen om een waardig wettelijk pensioen te kunnen ontvangen. Hoewel de regering plannen heeft om de bedragen van de IGO op te trekken blijven deze onvoldoende, zeker om financieel moeilijke maanden door te komen. De Covid-crisis heeft de IGO-gerechtigden dubbel getroffen. Omwille van hun leeftijd en hun leven in armoede lopen zij immers een veel groter gezondheidsrisico dan andere categorieën in

onze samenleving. In plaats van de huidige reactie van controle, wantrouwen en quasi-huisarrest zou de overheid er net voor moeten zorgen dat deze ouderen naar hun mogelijkheden een actief leven kunnen leiden. **Het zou onbegrijpelijk zijn om na de Covid-crisis zeer kwetsbare ouderen opnieuw in lockdown te plaatsen en de grenzen naar het buitenland voor hen quasi te sluiten.** Het collectief kondigt daarom een actie in de week van 24 mei aan: "Na de crisis mogen de IGO-gerechtigden niet opnieuw in lockdown geplaatst worden!"

« *Het is pijnlijk te moeten vaststellen dat 35% van de IGO-gerechtigden voormalige zelfstandigen zijn. Jammer dat de huidige controleprocedure omslachtig is en een bureaucratische overbelasting creëert die de reismogelijkheden van senioren onnodig beperkt. Het ware goed mocht 'de staat' een signaal van vertrouwen uitzenden naar de meest kwetsbare ouderen en hun bewegingsvrijheid niet beknotten.* » **Martin De Loose, Netwerk van Ondernemende Senioren (NEOS)**

« *Tweederde van de IGO-gerechtigden zijn vrouwen, omdat vrouwen ook nu nog minder pensioenrechten opbouwen dan mannen. Zij hebben immers nog steeds te maken met lagere salarissen, deeltijdse banen, onderbroken carrières vanwege de vele zorgtaken die zij meer dan mannen op zich nemen... Waarom zouden zij meer gecontroleerd moeten worden en zou het voor hen moeilijker moeten zijn om naar het buitenland te reizen? Aan deze indirecte ongelijkheid moet een einde worden gemaakt.* » **Heidi Degerickx, Vrouwenraad**

« *Wie kan er in 2021 in België nog rondkomen met een bedrag tussen 790 en 1180 euro per maand? Dit is nochtans het maximumbedrag dat senioren die van de IGO afhankelijk zijn, ontvangen. Hierbij wordt bovendien geen rekening gehouden met de extra gezondheidskosten die ouderdom en een leven in armoede met zich meebrengen. Wij begrijpen niet dat de overheid net deze kwetsbare ouderen zeer zwaar controleert zodat de staat niet te veel geld zou uitgeven.* » **Michel Huisman, Gang van de Razende Ouderen**

« *Postbodes hebben een sociale, verbindende rol te vervullen. Zij kunnen mensen helpen en sociaal isolement tegengaan. Zij zijn niet, zoals in het geval van de IGO, de uitvoerders van een niet goed uitgewerkte sociale controle. BPOST zou niet langer de privégegevens van IGO-gerechtigden mogen ontvangen, en de postbodes zouden er niet langer in de rol van controleur geduwd mogen worden.* » **Paul Herregodts, Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt (VSOA)**

« *De huidige procedure schendt het recht op privéleven van oudere mensen die in armoede leven: de gegevensbeschermingsautoriteit heeft hierover een duidelijk advies gegeven. De controles zijn bovendien ook in strijd met het Handvest van de Sociaal Verzekerde, wat IGO-gerechtigden discrimineert ten opzichte van andere uitkeringsgerechtigden. Verder stemt het ook niet overeen met de geest van de richtlijn betreffende het recht van de burgers van de Unie en hun familieleden om zich op het grondgebied van de lidstaten vrij te verplaatsen en er vrij te verblijven.* » **Kati Verstrepen, Liga voor Mensenrechten**

« *Meer mensen vrijstellen van de huidige controle is natuurlijk positief, maar het is absoluut onvoldoende. Hoe moet het dan verder voor de IGO-gerechtigden die aan de procedure onderworpen zouden blijven? Er moet voor iedereen een oplossing komen die rekening houdt met de bevindingen op het terrein: de IGO-procedure veroorzaakt stress en gezondheidsproblemen en zorgt ervoor dat mensen hun rechten niet laten gelden. Tegelijkertijd zijn er maar zeer weinig gevallen van fraude vastgesteld.* » **Raf De Weerd, ABVV en Maryvonne Flahaut, ACV senioren**

« *De IGO-gerechtigden zijn voormalige kunstenaars, kleine zelfstandigen en vrouwen met een onvolledige carrière. Zij hebben gezondheids- en mobiliteitsproblemen en hebben een leven van armoede, moeilijkheden en ontberingen gekend. Bovendien ondervinden velen onder hen grote problemen met lezen of schrijven. Sommigen zijn dakloos of hebben een referentieadres. Dit is een bijzonder kwetsbaar publiek: laten we hen steunen, in plaats van hen als potentiële fraudeurs te behandelen.* » **Caroline Van der Hoeven, Belgisch Netwerk Armoedebestrijding (BAPN)**

« Slechts de mogelijkheid hebben om 29 dagen per jaar naar het buitenland te gaan is zeer problematisch. Naast de hervorming van de controleprocedure pleiten wij ervoor dat de mogelijkheden om zich vrij te bewegen en te kunnen reizen uitgebreid worden. Daarnaast moet een waardig inkomen voor elke IGO-gerechtigde gegarandeerd worden. » **OKRA**

Verdere informatie

Gemeenschappelijke tekst van het collectief (NL onder FR):

<https://bapn.be/storage/app/media/grapa-balises-communes-pour-future-reforme-190421-logos.pdf>

Contact:

NL : Caroline Van der Hoeven, Coördinatrice BAPN – 0474 55 96 11 – caroline.vanderhoeven@bapn.be

FR : Merlin Gevers, Beleidsmedewerker RWLP – 0472 09 02 29 – m.gevers@rwlp.be